

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗІ СТУДЕНТАМИ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП

Мета: дослідити педагогічні уміння викладача використовувати різноманітні засоби фізичної культури для збереження і зміцнення здоров'я. Узагальнити використання підбору фізичних вправ, засобів і методів навчання, розвитку та виховання учнів, що займаються у спеціальній медичній групі. *Матеріал:* проаналізовано 23 літературні джерела з проблеми формування фізичного виховання та розвитку здорової особистості. *Вивчені авторські комплекси і програми фізичних вправ оздоровчої спрямованості для масового використання. Результати:* фізичне виховання студентів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи в першу чергу направлено на оздоровлення, уміння використовувати різноманітні засоби фізичної культури для збереження і зміцнення здоров'я. У статті обґрунтовано значення культури здоров'я, диференціація фізичного навантаження. Визначена значимість формування у студентів навчання самоконтролю за фізичним навантаженням, окремими показниками фізичного розвитку і фізичної підготовленості. Розглянуто питання спрямованості викладачів фізичної культури на корекцію у студентів, які мають відхилення у стані здоров'я. Описано педагогічні уміння викладача використовувати різноманітні засоби фізичної культури для збереження і зміцнення здоров'я. Проаналізовано формування програми компенсаторних процесів. *Висновки.* Результати досліджень показали, що фізкультурно-оздоровча та реабілітаційна направленість навчального процесу забезпечує навчання студентів з обмеженими можливостями здоров'я, оптимізує цілеспрямований педагогічний процес, який включає в себе ефективні засоби, методи і методичні прийоми, адаптовані до нозологій студентів, вплив на їх рівень здоров'я і фізичну працездатність. Використовуючи теоретичні та практичні аспекти формування фахової компетентності при проведенні занять ми спостерігаємо інтерес до регулярних занять фізичною культурою.

Ключові слова: культура здоров'я, диференціація фізичного навантаження, фізичний розвиток, фізична підготовленість, компенсаторний процес.

Вступ. Неприятливі тенденції стану здоров'я населення України, що спостерігаються протягом останніх років привели до зростання питомої ваги молоді, які страждають на хронічні неінфекційні захворювання. У організації оздоровлення та реабілітації студентської молоді важливе місце займає фізичне виховання, спрямоване на підвищення адаптаційно-компенсаторних можливостей, корекцію наявних відхилень.

Радикальні зміни в соціально-економічному житті вимагають перегляду низки ключових позицій освіти, зокрема педагогічної, головне завдання якої – підготовка високопрофесійних педагогічних кадрів, здатних підняти вітчизняну освіту на новий, суттєво якісніший рівень, що відповідатиме світовим стандартам. З огляду на це Україна здійснює модернізацію педагогічної освіти, зокрема фізкультурної.

Майбутня трудова діяльність ставить високі вимоги до формування і розвитку фізичних кондицій випускників вищих навчальних закладів. Тому проблема фізичного виховання, спрямованого на зміцнення та збереження здоров'я молоді, набула сьогодні першочергового значення.

Організація і зміст фізичного виховання в вищих навчальних закладах регламентується Законами України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про фізичну культуру і спорт" Указом Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 "Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року", Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24, навчальної програми "Фізична культура для професійно-технічних навчальних закладів", навчальної програми "Фізична культура для спеціальних медичних груп у професійно-технічних навчальних закладах".

Фізичне виховання – важливий напрям соціальної політики держави, обов'язковий розділ гуманітарної частини освіти, значущість якого виявляється в гармонізації духовних і фізичних сил, формуванні таких загальнолюдських цінностей, як здоров'я, фізичне і психічне благополуччя, фізична досконалість.

Рівень розвитку підростаючого покоління, його фізичний та розумовий потенціал, є передумовою виходу держави із соціально-економічної кризи. У зв'язку із соціально-економічними негараздами останніх років динаміка здоров'я дитячого населення нашої країни набула негативної тенденції. Таку ситуацію дослідники пов'язують не лише економічною нестабільністю, але й розповсюдженням шкідливих звичок серед дітей, нехтуванням здорового способу життя тощо.

Загалом за даними досліджень "Українського інституту стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України" лише 30% дітей шкільного віку можуть виконати фізичні нормативи без ризику для здоров'я. Лише у 18-24% дітей процеси відновлення функціонального стану організму після виконання нормативів відбуваються сприятливо. Таким чином, за даними проведених досліджень, діти шкільного віку мають незадовільну функціональну пристосованість до фізичних навантажень при недостатній тренуваності та низькому рівні функціонального резерву серця.

Предмет "Фізична культура для спеціальних медичних груп у вищих навчальних закладах" є обов'язковим для всіх студентів, які мають відхилення у стані здоров'я тимчасового або постійного характеру та вимагають індивідуального навчального матеріалу і обмежених фізичних навантажень.

Фізичне виховання студентів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи в першу чергу направлено на оздоровлення, уміння використовувати різноманітні засоби фізичної культури для збереження і зміцнення здоров'я.

Мета, постановка завдання. Розглянути питання формування у студентів навчання самоконтролю за фізичним навантаженням. Проаналізувати формування програми компенсаторних процесів. Дослідити педагогічні уміння викладача використовувати різноманітні засоби фізичної культури для збереження і зміцнення здоров'я. Узагальнити використання підбору фізичних вправ, засобів і методів навчання, розвитку та виховання учнів, що займаються у спеціальній медичній групі.

Результати дослідження. Підвищення якості занять фізичною культурою зі студентами вищих закладів спеціальних медичних груп нині є однією з найактуальніших проблем для освіти України. Аналіз стану професійної підготовки фахівців з фізичного виховання враховуючи щорічне збільшення студентів віднесених спеціальної медичної групи свідчить про невідповідність їх практичної підготовки. Особливо це стосується викладачів з фізичної культури вищих навчальних закладів. Більшою мірою це пов'язано з низьким рівнем професійної компетентності, уміння чергування занять фізичними вправами з розумовою працею, що забезпечує швидке відновлення працездатності і це важливо для студентів спеціальної медичної групи, у яких спостерігається підвищена стомлюваність організму ослабленого різними захворюваннями.

Вирішення цієї проблеми пов'язане з удосконаленням змісту освіти, орієнтацією на модернізовані способи, прийоми, технології освітнього процесу. Це зумовлює необхідність пошуку сприятливих педагогічних умов і шляхів формування фахової компетентності фахівців з фізичного виховання.

Як відомо, за висновками Лозовецької В. Т., навчання будь-якому предмету може здійснюватися трьома способами: або як особистий досвід та інтуїція в практичній роботі викладача, або як результат узагальнення ним практичного досвіду колег-педагогів, або як втілення в роботі відомих науці психолого-педагогічних закономірностей засвоєння знань учнями [4].

Як правило, компоненти освіти і компоненти змісту освіти класифікують за різними ознаками: підрозділяють на знання і уміння, на теоретичне і практичне навчання, на обов'язкову освіту і заняття з вибору.

Виявлення ролі фізичного виховання у всебічному розвитку молоді в нашій країні завжди було предметом інтенсивного дослідження вчених. Зазначимо, що проблема фізичного виховання досить детально досліджувалася В. Г. Ареф'євим [2], О. Ф. Артюшенком, Л. В. Волковим [7], Л. Д. Гурман, С. А. Закопайло [9], М. Д. Зубалій [10], С. М. Канішевським [11], О. М. Козленком, І. А. Паніним [13], Ю. Т. Похолінчуком, Р. Т. Раєвським [15], А. Г. Рибковським [16], С. О. Сичовим, О. П. Фесюк [17]. Використовувалися інформативні методи дослідження: рівень фізичного здоров'я (за методикою Г. Л. Апанасенко) [1, с. 69-74].

Різні шляхи формування професійної компетентності фізичної культури досліджують вченими О. М. Вацеба [5], М. В. Дутчак [8], А. О. Кухтій, С. Виговська, Т. Іщенко, В. Т. Лозовецька [4], П. Лузан, Н. Підбуцька, І. Паламар, В. Свистун, Л. Сподін, Ю. М. Шкреттій [18] та ін.

Проте, не зважаючи на вказані праці, проблему обґрунтування педагогічних аспектів формування фахової компетентності при проведенні занять фізичної культури зі студентами вищих навчальних закладів спеціальних медичних груп досліджено недостатньо.

Метою статті є теоретичне обґрунтування умов формування педагогічних аспектів формування фахової компетентності при проведенні занять фізичної культури зі студентами вищих навчальних закладів спеціальних медичних груп.

У багатьох дослідженнях, наприклад [11], запропоновані ефективні методики фізичного самовдосконалення студентів, а також розроблено науково-методичні та організаційні засади спортивних тренувань.

До спеціальної медичної групи відносять студентів, які мають відхилення у стані здоров'я постійного або тимчасового характеру та потребують обмеження фізичних навантажень, які після лікувально-оздоровчих заходів можуть бути переведені в підготовчу групу.

Панін І. А. навпаки розробив навчальні тести, оціночні нормативи та рекомендації щодо ефективності занять фізичної культури з легкоатлетичною спрямованістю [13].

При комплектуванні спеціальних медичних груп медичний працівник навчального закладу та викладач фізичного виховання, окрім діагнозу захворювання та даних про функціональний стан студентів, повинні знати рівень їх фізичної підготовки, який визначається за допомогою рухових тестів (використовуються вправи, які з урахуванням захворюваності не протипоказані для виконання учнями з різними нозологіями).

Особливістю дослідження педагогічних аспектів формування фахової компетентності специфіці проведення занять зі студентами, які віднесені до спеціальної медичної групи є фахова підготовка викладачів. Проблем матеріально-технічного характеру при забезпеченні інвентарю та обладнання, які використовуються під час виконання вправ.

У навчально-виховній сфері вищих навчальних закладів оздоровчо-туристична, лікувально-відновлювальна робота повинна здійснюється в поєднанні з фізичним вихованням студентської молоді з урахуванням стану здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку. Фахівці фізичного виховання повинні вміти здійснювати керівництво фізичним вихованням студентів, контроль за організацією фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня та в позанавчальний час [16].

Як свідчать наукові дослідження, фізичну культуру людини формує фізична активність – діяльність індивіда, спрямована на досягнення високого рівня здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості. Зазначимо, що в Україні виробилась і століттями існувала традиція здорового способу життя, що активно підтримувалась у процесі виховання молодого покоління [14].

Формування компенсаторних процесів

Л.С. Виготський вважав, що вивчення молоді людини з відхиленнями у розвитку не обмежується встановленням ступеню і тяжкості недоліку, а враховує компенсаторні, які заміщають, налаштовуються, що вирівнюють процеси в розвитку і поведінці. Компенсаторні процеси протікають під постійним контролем і проходять де кілька фаз:

– виявлення порушення в роботі організму, при чому необхідно виявляти відхилення рівня здоров'я на перших етапах прояву;

– оцінка параметрів порушення, його локалізації, пропонується за методикою Г. Л. Апанасенко;

– формування програми компенсаторних процесів та мобілізації нервово-психічних ресурсів індивіда, використовуючи уміння і досвід викладача індивідуального підбору вправ дозованого навантаження;

– відстеження реалізації програми по корекції наявних відхилень у стані здоров'я;

– закріплення досягнутих результатів на фоні поступової адаптації організму до впливу фізичних навантажень.

Зокрема, Л.С. Виготський створив лабораторію аномального дитинства, у якій проводилися експериментальні дослідження з вивчення компенсаторних можливостей людини [6, с. 57].

Процеси компенсації у молоді людини, на відміну від дорослих, специфічні. У дорослих функції центральної нервової системи вже склалися, прийняли характер стрункої організації, от же процеси компенсації у молоді людини дають широкі можливості взаємозамінності і перемикання в разі порушення будь-якої з них.

Диференціація фізичного навантаження

Диференційному формуванню спеціальної медичної групи передує вивчення індивідуальних показань і протипоказань, обумовлених характером і ступенем відхилення від норми у здоров'ї студентів. При неможливості повного диференціювання складу спеціальної медичної групи навчальний процес планується та здійснюється індивідуально.

Фізичні вправи є найефективнішим засобом вдосконалення рухового апарату людини, бо саме фізичні вправи найкраще сприяють формуванню рухових умінь та навичок. Фізіологічний сенс тренувальних вправ полягає в утворенні динамічного стереотипу.

Під фізичними вправами розуміють такі рухові дії, за допомогою яких вирішуються корекційні, компенсаторні, профілактичні завдання в процесі вирішення пізнавальних, освітніх, виховних психофізичних проблем студентів з відхиленнями у стані здоров'я організму.

Фізичні тренування студентів розвивають не тільки їх фізичну силу і витривалість, але й сприяють укріпленню загального здоров'я, позитивно впливають на загальний фізичний і розумовий розвиток та психічний стан.

Найбільш інтегральним показником фізичного розвитку студентів є оцінка їх фізичної працездатності, яку можна визначити, наприклад, за методикою степ-тесту. Ця методика не потребує складних пристосувань і може бути реалізована в будь-яких умовах. Степ-тест (Гарвардський) використовується для визначення фізичної працездатності, адаптаційної здатності організму до фізичних навантажень. Він заснований на реєстрації ЧСС після дозованого фізичного навантаження і дає можливість визначити хід відновних процесів.

Методика проведення тесту: досліджуваний здійснює сходження на сходинку. Висота сходинки і час сходження залежить від віку, статі, фізичного розвитку обстежуваного. Для юнаків та підлітків – 45, для дівчат – 40 см. Юнаки, підлітки та дівчата здійснюють сходження протягом – 4 хв. Частота підйому 30 сходжень на хвилину, яка регулюється метрономом, настроєним на 120 ударів на 1 хв. На кожний удар метронома обстежуваний виконує один рух: 1 – ставить одну ногу на сходинку, 2 – ставить другу ногу, піднявшись на сходинку, 3 – опускає ногу, з якої почав сходження, 4 – приставляє другу ногу. Кожне сходження та опускання повинне починатися весь час з однієї і тієї ж ноги.

Якщо обстежуваний не зможе продовжувати сходження протягом зазначеного часу, можна припинити пробу, реєструється час.

Зважаючи на значне фізичне навантаження під час фактичного сходження час проведення проби лікар повинен уважно слідкувати за появою ознак втоми, щоб попередити виникнення перевантаження у досліджуваного. Першими ознаками виникнення втоми є порушення координації рухів.

Оцінка результатів проби. Після закінчення проби обстежуваний сідає і відпочиває сидячи. У нього підраховують ЧСС за перші 30 с 2,3,4 хвилини відновного періоду. Результати тестування підставляють у рівняння:

$$t \times 100; \text{ІГСТ} = \frac{\text{ЧСС}_1 + \text{ЧСС}_2 + \text{ЧСС}_3}{3} \times 2;$$

де ІГСТ – індекс Гарвардського степ-тесту, t – час сходження на сходинку у заданому темпі в секундах (при повністю виконаному 5 хвилинному навантаженні це 300 с), f1, f2, f3 – частота пульсу за перші 30 с відповідно на 2, 3, 4 хвилині відновного періоду. Оцінка отриманих результатів проводиться згідно таблиці 1.

Таблиця 1

**Оцінка результатів
Гарвардського степ-тесту**

Індекс Гарвардського степ-тесту	Оцінка фізичної тренуваності
менше 55	Погана
55-64	Нижче середньої
65-79	Середня
80-89	Добра
90 і більше	Відмінна

Показники адекватності рівня фізичних навантажень функціональним можливостям організму під час фізичних тренувань (за В. І. Бобрицькою) [3]

Назва показника або стану організму	Характер проявлення показника при окремих станах		
	нормальний	пограничний (межа з нормою)	патологічний (надмірний)
Суб'єктивні відчуття під час тренувань	Є бажання продовжувати і підсилювати навантаження	Відчуття межі можливостей, болі у грудях, бажання зменшити навантаження	Порушення координації, біль у грудях, порушення ритму серця
Самопочуття відразу після тренувань	Відчуття "м'язової радості" і слабкої втоми	Відчуття пригніченості, втомленості	Відчуття сильної втоми, тривалі болі у грудях
Динаміка пульсу після тренувань (через 3 хв.)	Стає < 120 уд./хв.	Залишається > 120 уд./хв.	Перевищує 140 уд./хв.
Зникнення відчуття втоми після тренувань	Зникає за період < 2 годин	Зберігається більше чим 2 години	Зберігається на 12 і більше годин
Відчуття після відпочинку	Бажання знову тренуватися	Зниження інтересу до тренувань	Небажання більше тренуватися
Показники пульсу під час відпочинку	< 80 уд./хв.	Зберігається більше 80 уд/хв в продовж 12 годин	Більше 12 годин зберігається на рівні більше 180 уд./хв.
Тривалість відчуття локальної втоми	До 12 годин	Від 12 до 25 годин	Більше 25 годин

При симптомах патологічного стану тренування треба взагалі припинити або значно зменшити їх рівень. Рекомендується також пройти обстеження функціонального стану у лікарні та визначитись із доцільністю подальших занять тим видом тренувань, які викликають надмірні навантаження.

Відповідно навчальної програми "Фізична культура для спеціальних медичних груп у вищих навчальних закладах" заняття повинні проводитись на підставі індивідуального навчального матеріалу і обмежених фізичних навантажень.

При впровадженні організованого або індивідуального оздоровчого тренування слід враховувати такі основні рекомендації:

- чим вища інтенсивність навантаження, тим менше має бути його обсяг;
- чим нижча функціональна готовність тих, хто тренується, тим менше мають бути інтенсивність та обсяг навантаження, але більша кратність таких занять у тижневому циклі;
- повторні навантаження в оздоровчому тренуванні допустимі лише після повного відновлення функцій організму [12 с. 145].

Навчальний матеріал програми викладається відповідно віковим особливостям студентів, який складений для кожної групи з поступовим переходом від простого до складного. Значна частина розділів програми повторюється з поступовим ускладненням навчального матеріалу. Матеріал навчальної програми дозволяє значну частину уроків проводити на свіжому повітрі, це підвищує адаптацію організму у разі чого оздоровчий ефект занять підвищується.

Викладач використовує загальну та професійно-прикладну фізичну підготовку, яка проводиться з урахуванням функціональних можливостей учнів (оволодіння основними прикладними, загальнорозвиваючими вправами, направлених на підвищення працездатності організму).

Велике значення в навчальних заняттях спеціальних медичних груп має реалізація принципів систематичності, доступності та індивідуальності, дозування навантаження та поступове його підвищення.

До теоретичного аспекту входять знання, які необхідні учню для:

- мотивації використання засобів фізичної культури з метою самооздоровлення та рекреації;
- виховання ціннісного ставлення до свого здоров'я;
- формування моральних основ здорового, фізично активного способу життя;
- вироблення активного ставлення до подолання відхилень у стані здоров'я;
- виховання потреби у здоровому, фізично активному способі життя;

– формування стійкої звички до систематичних занять фізичними вправами систематичних занять фізичними вправами і загартовування;

– самостійного використання засобів фізичного виховання з метою оздоровлення та рекреації, з урахуванням відхилень, протипоказань і показань нозологічних груп, клініко-функціональних характеристик захворювань учнів СМГ, рекомендованого рухового режиму, рівня фізичної працездатності, віку і статі;

– самоконтролю над самостійними заняттями фізичними вправами з метою оздоровлення та рекреації;

До практичного аспекту інваріантного компоненту навчальної програми, який є обов'язковим до виконання всіма студентами, які віднесені за станом здоров'я до спеціальної медичної групи відносять фізичні вправи і засоби практичної діяльності, що дають освітній та оздоровчий ефекти і не протипоказані учням різних нозологій (стройові вправи, перешикування, ходьба, оздоровчий біг, певні загальнорозвиваючі вправи без предметів, з предметами, що виконуються в аеробному режимі індивідуально і в парах, вправи для постави, дихання, окремі елементи спортивних та рухливих ігор, різні способи пересування на лижах, плавання та ін.).

Варіативний компонент є вибірковим. Оздоровчі засоби варіативного компонента підбирає викладач фізичної культури і включає в планування навчального процесу. Підставою для вибору є обмеження і протипоказання нозологічних груп, індивідуальні клініко-функціональні характеристики захворювань учнів спеціальної медичної групи, рекомендований для них індивідуальний руховий режим, рівень їх фізичної працездатності, вік і стать.

При необхідності навчальний матеріал може доповнюватись викладачем фізичної культури методичними рекомендаціями та комплексами фізичних вправ рекомендованими при конкретних відхиленнях у стані здоров'я.

Висновки. Фізкультурно-оздоровча та реабілітаційна направленість навчального процесу забезпечує навчання студентів з обмеженими можливостями здоров'я, оптимізує цілеспрямований педагогічний процес, що включає в себе ефективні засоби, методи і методичні прийоми, адаптовані до нозологій студентів, вплив на їх рівень здоров'я і фізичну працездатність, фізичну підготовленість і психічний стан в процесі усього періоду навчання у професійно-технічному навчальному закладі в єдності освітньої та виховної цілей і сприяє розвитку професійних умінь і навичок.

Фізичне виховання студентів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи сприяє всебічному гармонійному розвитку особистості, оздоровленню, психофізичної підготовки та самопідготовки до майбутньої професійної діяльності.

Оцінка фізичного здоров'я студентської молоді у контексті сучасних завдань фізичного виховання дає можливість своєчасно вносити корекцію у стан здоров'я, вивести студента на безпечний рівень здоров'я.

Теоретичні та практичні засади виховання в інваріантній та варіативній складових навчальної програми повинні виконуватись з урахуванням індивідуальних показань і протипоказань обумовлених захворюваннями.

Результати досліджень показали, що розроблені організаційно-методичні підходи до оптимізації фізкультурно-спортивної діяльності студентів з різними нозологіями вказують на основні складові педагогічного процесу з фізичного виховання: фізкультурну освіту (теоретичний аспект), фізичне виховання і спорт (практичний аспект).

Використовуючи теоретичні та практичні аспекти формування фахової компетентності при проведенні занять фізичної культури зі студентами, які мають обмежені можливості здоров'я спостерігаємо їх інтерес до регулярних занять фізичною культурою, формуванні культури здоров'я.

Використані джерела

1. Апанасенко Г. Л. Медицинская валеология : серия "Гиппкрат" / Г. Л. Апанасенко, Л. А. Попова. – Ростов н/Д.: Феникс, 2000. – 248 с.
2. Арефьев В. Г. Основы здоровья и физическая культура [Текст] : учебник для 4 кл. общеобразоват. учеб. заведений / В. Г. Арефьев [и др.]. – К. : Просвіта, 2004. – 171 с.: ил.
3. Бобрицька В. І. Валеология : Навчальний посібник для студ. вищих педагогічних закладів освіти / В. І. Бобрицька. – Полтава, 2000 – 46 с.
4. Васенко В. В. Дидактичні засади побудови змісту навчального предмета: Спеціальна технологія для підготовки з професії : методичний посібник / Васенко В. В., Лозовецька В. Т., Тарубара О. М. – Київ: Інститут професійно-технічної освіти АПН України, 2008. – 148 с.
5. Вацеба О. М. Характеристика основ розвитку фізичної культури і спорту у вітчизняній та сучасній українській науково-методичній думці [Електронний ресурс] О. М. Вацеба,

- А. О. Кухтій Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – Х., 2002. – № 12. – С. 19-26.
6. Виготський Л. С. Основы дефектологии / Л. С. Виготський // Собр. соч. – Т. 5. – М.: Педагогика, 1983.
 7. Волков Л. В. Основы спортивной подготовки детей и подростков: навч. посібник / Л. В. Волков. – К.: Вища шк., 1993. – 152 с.
 8. Дутчак М.В. Протиріччя та особливості гуманізації фізичного виховання та спорту / М. В. Дутчак // Спортивна наука України – 2008 – № 4 – С. 12-26.
 9. Закопайло С. А. Мотивація старшокласників до оздоровчих занять // Наука і сучасність : зб. наук. праць Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. – К.: Логос, 2002. – Т. XXX. – С. 16.
 10. Зубалій М. Д. Соціокультурні фактори фізичного виховання шкільної молоді // Шляхи оптимізації практичної результативності процесу фізичного виховання школярів : зб. теорет. та метод. матеріалів / М. Д. Зубалій, Л. Д. Гурман. – Хотин – Кам'янець-Подільський, 2000. – С. 26.
 11. Канішевський С. М. Науково-методичні та організаційні основи фізичного удосконалення студентства / С. М. Канішевський. – Вид. друге, стереотипне. – К., 1999 – 270 с.
 12. Лещенко Г. А. Педагогічні умови формування у школярів інтересу до фізкультурної діяльності / Г. А. Лещенко. – Кіровоград, 1999. – 145 с.
 13. Панін І. А. Фізичне виховання школярів в умовах пост радіаційного забруднення (на матеріалі урочної форми занять) : Дис...канд. пед. наук : 13.00.07 / І. А. Панін. – Київ, 2000. – 215 с.
 14. Приступа Є. Н. Традиції української національної фізичної культури / Є. Н. Приступа, В.С. Пилат. – Львів : Троян, 1991. – 275 с.
 15. Раевский Р. Т. Професійно-прикладна фізична підготовка : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Р. Т. Раевський, С. В. Халайджі. – О. : Наука і техніка, 2006. – 138 с.
 16. Рибковський А. Г. Система організації рухової активності людини / А. Г. Рибковський, С. М. Канішевський. – Донецьк: Дон НУ, 2003. – 436 с.
 17. Фесюк О. П. Самооцінка школярами власної вихованості і культури здоров'я // Актуальні проблеми оздоровчої фізичної культури, фізичної реабілітації та валеології у сучасних умовах : збірник наукових праць. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 1999. – С. 32.
 18. Шкреттій Ю. М. Напрями реформування системи фізичної культури і спорту в Україні / Ю. М. Шкреттій // Актуальні проблем фізичної культури і спорту. – 2004. – № 4. – С. 5-11.

Pavlenko T. V.

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN CONDUCTING PHYSICAL TRAINING WITH STUDENTS OF SPECIAL MEDICAL GROUPS

***Purpose:** explore the pedagogical skills of the teacher to use various means of physical training to maintain and promote health. Summarize use recruitment exercise, means and methods of training, development and education of students involved in special medical group. **Material:** 23 sources concerning a problem of physical education and healthy personality growth formation are analyzed. Copyright studied systems and programs improving orientation exercise for mass use. **Results:** physical education students classified as health to special medical group is primarily directed to health, the ability to use a variety of means of physical training to maintain and promote health. In the article the importance of health culture, differentiation of physical activity. Determined importance of formation of students' learning self-control for physical activity, some indicators of physical development and physical preparedness. The questions focus on physical culture teachers in correcting students with deviations in health status. Described pedagogical skill of the teacher to use various means of physical training to maintain and promote health. The formation program of compensatory processes is analysed. **Conclusions.** The results showed that fitness and rehabilitation orientation of the educational process provides teaching students with disabilities, optimizes purposeful pedagogical process that includes effective tools, methods and instructional techniques adapted to nosology students, the impact on their level of health 'I and physical performance. Using the theoretical and practical aspects of professional competence during lessons we are seeing interest in a regular exercise program.*

Key words: Health culture, differentiation of physical activity, physical development, physical fitness, a compensatory process.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2016 р.